

OSZTÁLYOZÓVIZSGA – TEMATIKA

12. évfolyam

Az első világháború	A világháború kitörése, okainak és körülményeinek feldolgozása, megértése. A háború frontjainak azonosítása, fordulópontjainak feldolgozása. A háborúba belépő országok főbb céljainak rendszerezése. A háború és az új típusú hadviselés jellemzőinek felismerése, értékelése. Az amerikai hadba lépés körülményeinek feldolgozása. Az antantgyőzelem okainak, körülményeinek és várható következményeinek elemzése.	F: központi hatalmak, antant, revans, ultimátum, villámháború, N: Ferenc József, Ferenc Ferdinánd, II. Miklós, II. Vilmos É: 1914–1918 T: Szarajevó, Marne, Somme F: állóháború, blokád, hadigazdálkodás, É: 1917. április, 1918. október–november T: Pádua, Verdun, Curzon-vonal
Forradalmak – a világforradalom bővületében (Oroszország; Németország)	Az orosz társadalom jellemzőinek és a politikai viszonyok sajátosságainak feldolgozása. A bolsevik hatalomátvétel politikai, társadalmi, gazdasági körülményeinek és következményeinek megértése. A világforradalmi illúziók háttere, a demokrácia megvédésének körülményei Németországban.	F: eszerek, mensevikek, bolsevikok, szovjetek, kettős hatalom, proletárdiktatúra, világforradalom N: Lenin, Kerenszkij É: 1917. február, 1917. október 25. T: Pétervár, Berlin
A világháborút lezáró békék	A wilsoni elvek érvényesülésének lehetőségei és kudarcának okai. A francia–angol nagyhatalmi politikai célok, és az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásának összefüggései. A párizsi békerendszer ellentmondásainak felismerése, a kisebbségvédelem szükségességének okai.	F: wilsoni elvek, Nemzetek Szövetsége, kisebbségvédelem N: Wilson, Clemenceau, Lloyd George, T. Masaryk, E. Beneš, Kemál pasa É: 1919. január 18. T: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország, Románia, Ausztria
Magyarország a világháborúban, a forradalom kirobbanása	A háborús veszteségek és a hátszág politikai hangulatváltozásainak háttere. Az őszirozsás forradalom kirobbanása politikai körülményeinek feldolgozása. A Károlyi-kormány bel- és külpolitikai elszigetelődésének jellemzői, okai.	F: jegyrendszer, Magyar Nemzeti Tanács, őszirozsás forradalom, pacifizmus, földosztás N: IV. Károly, Károlyi Mihály, Jászi Oszkár É: 1914. július 28., 1918. október 30–31., 1918. november 3.
A polgári demokrácia bukása és a Tanácsköztársaság	A kommunisták szerepének, jellemzőinek felismerése a belpolitikai küzdelmekben. A Tanácsköztársaság létrejöttének bel- és külpolitikai körülményei, a proletárdiktatúra működésének, jellemzőinek megértése.	F: Kommunisták Magyarországi Pártja, Vix-jegyzék, Forradalmi Kormányzótanács, terror N: Kun Béla, Stromfeld Aurél É: 1919. március 21., 1919. augusztus 1. T: Felvidék, Erdély

Az ellenforradalom győzelme	Az ellenforradalom hatalomra kerülését segítő bel- és külpolitikai körülmények feltérképezése. Horthy kormányzóvá választásának okai és körülményei. A kiéleződő társadalmi ellentétek okainak feltárása, a konszolidáció kezdeteinek jellemzői.	F: ellenforradalom, fehér terror, kormányzó, numerus clausus, antiszemitizmus N: Horthy Miklós, Teleki Pál, Nagyatádi Szabó István É: 1920. március 1. T: Szeged
A trianoni békeszerződés	A békeszerződés aláírásának körülményeinek feltérképezése. A vesztes Magyarország területi, etnikai és gazdasági veszteségeinek feldolgozása, elemzése.	F: etnikai és történeti elv, népszavazás, revízió, irredentizmus É: 1920. június 4. T: Trianon, területi változások, Sopron

A győztes Európa gondjai	A világháború következményei és az európai gazdasági válság összefüggéseinek felismerése. Az új politikai mozgalmak megjelenésének társadalmi háttere. Kísérletek a békés viszonyok helyreállítására Európában.	F: infláció, jóvátétel, tömegpártok N: Daves, Stresemann É: 1922, 1925 T: Rapallo, Locarno, Ruhr vidék, Írország
A fasizmus és a tekintélyuralmi rendszerek kialakulása	Az olasz fasizmus hatalomra jutásának bel- és külpolitikai háttere. A fasiszta állam működésének, jellemzőinek felismerése. A tekintélyuralmi rendszerek jellemzőinek azonosítása.	F: fasizmus, korporatív állam, totális állam, tekintélyuralmi rendszer N: Mussolini É: 1922 T: Olaszország, Spanyolország, Portugália
Köztes-Európa az új világban	A Köztes-Európa felértékelődésének nagyhatalmi okai. A Monarchia utódállamainak bel- és külpolitikai viszonyai. A kisebbségek helyzetének alakulása az új államokban.	F: homogén nemzetállam, kisantant, szeparatizmus T: Csehszlovákia, Románia, Szerb–Horvát–Szlovén Királyság
A bolsevik Oroszország	A hadikommunizmus és a NEP bevezetésének összefüggései. A Szovjetunió létrejöttének politikai, katonai feltételeinek feldolgozása. A kommunista rendszer társadalmi, gazdasági, politikai jellemzőinek azonosítása, megértése.	F: egypártrendszer, totális diktatúra, hadikommunizmus, tervutasításos rendszer, kollektivizálás, GULAG, kulák, személyi kultusz N: Sztálin, Trockij T: Ukrajna
A világgazdasági válság és kiutak keresése	A világgazdasági válság kitörésének, hátterének feltérképezése. A válság gazdasági és társadalmi következményeinek feldolgozása. Az állami beavatkozás szerepének értelmezése a válság kezelésében.	F: tőzsdekrach, túltermelési válság, világgazdasági válság, New Deal, társadalombiztosítás N: Keynes, Roosevelt É: 1929–1933, T: Egyesült Államok

A gyarmati világ megrendülése	Az arab–zsidó ellentét háttérének feltérképezése Palesztinában. A gyarmati mozgalmak új formáinak feldolgozása Indiában. Japán hegemonisztikus törekvéseinek feldolgozása. A nemzeti párt és a kommunisták küzdelmeinek háttére Kínában.	F: mandátumterületek, cionizmus, erőszakmentes felszabadító mozgalom, Westminsteri Statútum, nyitott kapuk elve, N: Gandhi, Csang Kaj-sek, Mao Ce-tung, É: 1931 T: Palesztina, Mandzsukuo
A náciizmus Németországban	A nemzetiszocializmus elméletének főbb összetevőinek feldolgozása. Hitler hatalomra jutásának elemzése (okok, körülmények). A náci hatalom jellemzőinek összegyűjtése.	F: nemzetiszocializmus, fajelmélet, faji törvények, élettér, szociális demagógia N: Hitler, Hindenburg É: 1923, 1933, 1935 T: München, Nürnberg,
A harmincas évek második fele	Az engedmények politikájának feltérképezése (okok, következmények). A spanyol polgárháború bel- és külpolitikai háttérének feldolgozása. Németország nagyhatalmi megerősödésének állomásai, befolyásának növekedése.	F: polgárháború, népfrontpolitika, Anschluss, N: Franco É: 1936, 1938 T: Saar-vidék, Rajna-vidék, München, Szudéta-vidék, Csehország, Szlovákia
Élet a két világháború között	Az életmódváltás alapvető jellemzőinek feldolgozása. A tudományos technikai fejlődés következményeinek feltérképezése. A nők életmódjának és társadalmi helyzetének változásai.	F: általános választójog, tömegkultúra, demagógia, populizmus

A bethleni konszolidáció Magyarországon	A világháború és a forradalom következményeinek feltérképezése. A gazdasági és politikai konszolidáció főbb lépéseinek feldolgozása, értékelése. Magyarország külpolitikai helyzetének elemzése.	F: királypuccs, konszolidáció, korlátozott parlamentarizmus, pengő N: Bethlen István, Peyer Károly É: 1921–31, 1927 T: a kisantant országai
Társadalom és életmód Magyarországon a két világháború között	A társadalmi átalakulás főbb jellemzőinek feltérképezése. Az életmódváltás új jelenségeinek feldolgozása. Az oktatás átalakuló szerepének elemzése.	F: modernizáció, úri középosztály, falukutató mozgalom, kultúrfőlény N: Klebelsberg Kunó, T: Pécs, Szeged, Róma
A világgazdasági válság hatásai Magyarországon	A világgazdasági válság Magyarországi következményeinek feltérképezése. A Gömbös-kormány bel- és külpolitikai programjának feldolgozása. A Gömbös kormány bukásának elemzése.	F: statárium, nemzeti munkaterv, korporatív állam N: Károlyi Gyula, Gömbös Gyula É: 1932, 1934

Törekvések és kényszerpályák a második világháború előtt	A német befolyás növekedése Köztes-Európában (bizonyítékok, okok, következmények). A német befolyás erősödésének okai, jellemzői, állomásai Magyarországon. A revíziós politika sikerei és a belpolitikai élet átalakulása közötti összefüggések elemzése.	F: Márciusi Front, nyilas mozgalom, hungarista ideológia, zsidótörvények N: Darányi Kálmán, Imrédy Béla, Szálasi Ferenc, Teleki Pál É: 1937, 1938–39, 1938. november 2., T: Felvidék és Kárpátalja déli része (Komárom, Kassa, Munkács)
--	---	---

A náci birodalom előretörése	A háború kirobbanása: a körülmények feltérképezése. A Lengyelország elleni német és szovjet támadás feldolgozása. A furcsa háború kialakulása, jellemzői, hátterének elemzése. A Nyugat (Dánia, Norvégia, Franciaország) lerochanása.	F: furcsa háború, kollaboráns kormány N: Molotov, Ribbentrop É: 1939. augusztus 23., szeptember 1., 17., 1940. június T: Danzig, Lengyelország, Finnország, Dánia, Norvégia, Franciaország, Vichy
<i>A második világháború</i> A háború kiterjedése A szövetségesek felülkerekedése A szövetségesek győzelme A második világháború jellegzetességei és borzalmai	A német–angol háború menetének feldolgozása. Olaszország hadba lépésének háttere, céljai. A Balkán meghódítása és a Szovjetunió elleni háború kirobbanása. A német sikerek és vereségek a keleti fronton (az okok és következmények elemzése).	F: invázió, N: Churchill, Göring É: 1940. július–szeptember; 1941. június 22.; 1941. november–december; T: Etiópia, Líbia, Görögország, Jugoszlávia, Szovjetunió, Moszkva, Kijev, Leningrád
	A japán támadás okai, körülményei és következményei. Az 1942-es fordulat eseményeinek feltérképezése. A szövetségesek előretörésének irányai, helyszínei és következményei Németországra és Olaszországra nézve.	F: izolacionizmus, kölcsönbérleti szerződés, Atlanti Charta É: 1942 szept.–1943. febr., 1942. okt.–nov., 1942 nyara T: Pearl Harbor, Sztálingrád, El-Alamein, Midway-szigetek, Kurszk
	A három szövetséges nagyhatalom együttműködésének elvi alapjai és gyakorlata, eredményei. Németország katonai vereségének okai és körülményei. Japán vereségének körülményei, és a győztesek között kialakuló érdeklentétek elemzése.	F: antifasiszta koalíció, feltétel nélküli kapituláció, befolyási övezetek, atombomba, ENSZ É: 1943. január, december, 1944. június 6., 1945. február, május 9., július, 1945. augusztus 6., 1945. szeptember 2. T: Casablanca, Teherán, Jalta, Normandia, Potsdam, Hirosima, Mandzsúria
	A totális háború, amelyben a hátország is fronttá válik. A háború alatti népiirtások jellemzői. A holokauszt elvi háttere, folyamata és következményei.	F: totális háború, partizán, „végső megoldás”, koncentrációs tábor, deportálás, népiirtás, gettó, holokauszt (soá) N: De Gaulle É: 1942. január, 1943. tavasz T: Lidice, Auschwitz-Birkenau, Dachau, Buchenwald, Mauthausen, Treblinka

Magyarország háborúba sodródása	Teleki Pál kísérlete a fegyveres semlegesség fenntartására, a német befo-lyás ellensúlyozására, és a revízió sikeres folytatására. Magyarország háborúba sodródásá-nak bel- és külpolitikai okai, körül-ményei.	F: Berlin–Róma tengely, fegyveres semlegesség, örökbarátsági szerződés, N: Bárdossy László É: 1939. március, 1940. aug. 30., 1941. ápr., T: Kárpátalja, Észak-Erdély, Székely-föld, Muraköz, Baranyai háromszög, Bácska
Magyarország a világháború poklában	Magyarország Szovjetunió elleni háborúba lépésének okai, körülmé-nyei és következményei. Kállay hintapolitikájának kül- és bel-politikai jellemzői, háttérének elem-zése.	F: hintapolitika N: Kállay Miklós, Jány Gusztáv, Szent-Györgyi Albert É: 1941. jún. 26., 1942. jan., 1943. jan.–febr. T: Kassa, Újvidék, Don-kanyar
Német megszállás, nyilas rém-uralom	Magyarország német megszállásának okai, bel- és külpolitikai következmé-nyei. A háborúból való kiugrási kísérlet körülményei. A nyilasok hatalomra jutásának okai és következményei.	F: sárga csillag, fegyverszünet, kiugrási kísérlet N: Sztójay Döme, Raoul Wallenberg, Angelo Rotta, (Dálnoki) Miklós Béla, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Kiss János É: 1944. márc. 19., 1944. máj., 1944. okt. 15. T: Budapest, Debrecen, Székesfehérvár
Háborús veszteségeink	A civil és katonai emberáldozatok. A népességveszteség adatainak feldol-gozása, elemzése. A nemzeti vagyon pusztulását mutató adatok feldolgozása.	

A hidegháború kezdete I. A szuperhatalmak létrejötte, az ENSZ megalakulása	Az Egyesült Államok és a Szovjet-unió szuperhatalommá válásának okai, körülményei. Az ENSZ megalakulása szervezeti felépítése és működése.	F: Egyesült Nemzetek Szervezete, Biz-tonsági Tanács, szuperhatalom, vétőjog É: 1945. szeptember
A hidegháború kezdete II. A kétpólusú világ létrejötte	Az európai hatalmi helyzet jellemzői a világháborút követően. Köztes-Európa politikai és katonai viszonyainak változásai. A hidegháború kialakulása, körülmé-nyeknek feltérképezése, elemzése. A „német kérdés” szerepe a hideghá-borús konfliktusok kiéleződésében.	F: Szövetséges Ellenőrző Bizottság, Marshall-terv, vasfüggöny, feltartóztá-tási politika, Kominform, hidegháború, NATO, Varsói Szerződés, helyi háború N: Truman É: 1946, 1947, 1948 T: Németország, Ausztria megszállási övezetei, Berlin, NDK, NSZK
A gyarmati rendszer felbomlása	India függetlenné válásának bel- és külpolitikai körülményei. A kínai polgárháború és a kommunis-ták győzelme. A koreai háború, mint a szuperhatal-mak közötti konfliktus egyik jellem-zője.	F: gyarmati felszabadítási mozgalom N: Nehru É: 1947, 1949, 1950 T: India, Pakisztán, Ceylon, Tajvan, Észak- és Dél-Korea
A hidegháború évei	A közel-keleti helyzet. Az arab–izraeli konfliktus kiéleződésének okai és következményei. A gyarmatok felszabadulása, a har-madik világ és az el nem kötelezettek mozgalma.	F: neokolonializmus, „harmadik világ” N: Ben Gurion, Nasszer É: 1948, 1956 T: Izrael, Egyiptom, Szuezi-csatorna

Szembenállás és enyhülés	A szovjet politika megváltozása Sztálin halála után. Az enyhülési folyamat eredményei és ellentmondásai az 1960-as 1970-es években.	F: enyhülés, korlátozott szuverenitás, fegyverzetkorlátozás N: Hruscsov, Mao Ce-tung, Fidel Castro, Kennedy, Brezsnyev É: 1953, 1962, 1964, 1972, 1975 T: Kuba, Helsinki,
Helyi konfliktusok és helyi háborúk a hidegháború idején	Németország helyzete 1960–1970 között. A vietnami konfliktus és a háború jellemzőinek feltérképezése. Az arab–izraeli háborúk az 1960-70-es években.	F: berlini fal, „új keleti politika” N: Adenauer, Brandt, Ho Si Minh É: 1961, 1964, 1967, 1973 T: Odera-Neisse, Vietnam, Sínai-félsziget, Ciszjordánia
A kis hidegháború	A kis hidegháború kialakulásának körülményei az 1970-es, 1980-as években. Az USA válasza a szovjet terjeszkedési törekvésekre.	F: olajárrobbanás, iszlám forradalom, Carter-doktrína, neutronbomba, „csillagháborús terv” N: Carter, É: 1973, 1979, T: Afganisztán, Irán
A szovjet rendszer válsága	A Szovjetunió gazdasági és politikai válságának okai, jellemzői. Kísérlet a szovjet rendszer megreformálására. A Szovjetunió veresége a hidegháborúban, és szétesése.	F: modernizációs válság, gazdasági lemaradás, peresztrojka, FÁK N: Gorbacsov É: 1984, 1989, 1991 T: Balti államok, Ukrajna, Kazahsztán
A kétpólusú világ összeomlása (Kelet-Közép-Európa felszabdulása, Jugoszlávia szétesése)	A szocialista rendszerek válságának közös háttere. A lengyel válság háttere és következményei. Rendszerváltás Kelet-Közép-Európában és Jugoszlávia szétesése.	N: Dubček, Wałęsa É: 1953, 1956, 1968, 1970, 1980, 1989–1990, 1992 T: NDK, Lengyelország, Magyarország, Csehszlovákia, Horvátország, Szlovénia

Demokratikus kísérlet és a kommunista diktatúra előkészítése Magyarországon	Magyarország szovjet megszállása és annak politikai következményei. Az 1945-ös választások eredményei és következményei. A gazdasági válság jellemzői és az újjáépítés eredményei.	F: népi demokrácia, proletárdiktatúra, földosztás, hiperinfláció, Gazdasági Főtanács N: (Dálnoki) Miklós Béla, Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Imre É: 1945.szeptember, 1946. augusztus
A diktatúra kiépítése	A Kisgazdapárt visszaszorításának és szétverésének okai, módszerei, és a folyamat következményei elemzése. A Kommunista Párt módszerei és eszközei a kizárólagos hatalom megszerzése érdekében. A párizsi békeszerződés aláírásának következményei.	F: szálamitaktika, köztársaság, Baloldali Blokk, „B” listázás, kékcédulás választás, „a fordulat” N: Nagy Ferenc, Kovács Béla, Rajk László É: 1946. febr. 1., 1947. febr., 1948 T: Párizs
A Rákosi-korszak. I. A kommunista diktatúra működése	A totális diktatúra kiépítésének főbb állomásai. A terror működtetésének okai, formái és következményei. A gazdaság államosításának formái és módszerei.	F: egypártrendszer, tanácsrendszer, ÁVO, ÁVH, koncepciók perek, internálás, államosítás, tervgazdálkodás, kollektivizálás N: Mindszenty József, Péter Gábor É: 1949, 1950 T: Recsk, Kistarcsa

A Rákosi-korszak II. A személyi kultusz jellemzői	A személyi kultusz jellemzői és a kultúrpolitika sajátosságai. Rákosi ideiglenes bukása, és Nagy Imre első miniszterelnöksége.	F: személyi kultusz, sematizmus N: Nagy Imre É: 1953, 1955
Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A Rákosi-korszak válsága, a forradalom előzményei és kitörése	A Szovjetunióban folyó hatalmi harc következményei a magyar belpolitikára. A pártellenzék színrelépése és az egyetemi mozgalmak megindulása. A forradalmi követelések elemzése.	N: Gerő Ernő, Hegedűs András É: 1956. febr.; 1956 jún.; 1956. okt. 6., okt. 23. T: Bem tér, Dózsa György út, Magyar Rádió
Az 1956-os forradalom és szabadságharc kibontakozása	A forradalmi mozgalom kiteljesedése, a fegyveres harcok kezdete. A forradalmi megmozdulások országossá válása.	F: fegyveres felkelés, forradalmi bizottságok É: 1956. október 23., 24. és 25. T: Széna tér, Baross tér, Corvin köz, Parlament
Az 1956-os forradalom és szabadságharc győzelme és leverése	A forradalom és szabadságharc követeléseinek győzelme. A szovjet beavatkozás okai, konkrét eseményei és következményei.	F: többpártrendszer, „Forgószél hadművelet”, munkástanácsok, N: Kádár János É: 1956. nov. 1., nov. 3., nov. 4., nov. 12. T: Szolnok
Megtorlások és konszolidáció	A megtorlások céljai, formái, és áldozatai. A politikai és gazdasági konszolidáció lépései.	F: ellenforradalom, „kétfrontos harc”, „magyar kérdés”, amnesztia, háztáji gazdaság N: Maléter Pál, Gimes Miklós, Szilágyi József É: 1958. jún. 16.; 1959–1961, 1963
A „legvidámabb barakk”	A társadalom és a hatalom kiegyezésének okai és következményei. Az új gazdasági mechanizmus jellemzői és következményei.	F: új gazdasági mechanizmus N: Fock Jenő É: 1968
A „gulyáskommunizmus” időszaka	Az életmódváltás jellemzői. Az élet színvonal növekedése. Az oktatás és a kultúra átalakítása. A magyar külpolitika irányai, jellemzői.	F: „gulyáskommunizmus”, cserearányromlás, eladósodás
A szocializmus válsága Magyarországon	A gazdasági reform leállítása, a viszonylagos jólét és a kibontakozó válság. A mélyülő társadalmi-gazdasági válság jegyei.	F: második gazdaság
A rendszerváltás Magyarországon I. A rendszerváltás politikai eseményei	A rendszerváltás bel- és külpolitikai feltételei, előzményei. Az új politikai erők megszerveződése és az állampárt válsága.	F: ellenzéki mozgalmak, népfelkelés, Ellenzéki Kerekasztal, békés rendszerváltás, spontán privatizáció, többpártrendszer N: Pozsgay Imre, Nyers Rezső, Grósz Károly, Németh Miklós É: 1985, 1988 T: Monor

A rendszerváltás Magyarországon II. A rendszerváltás következményei – a szociális piacgazdaság	A politikai kiegyezés okai és módja. A köztársaság kikiáltásának körülményei. Az 1990-es választások eredményei, következményei. A szociális piacgazdaság megteremtésének kísérlete.	F: harmadik köztársaság, önkormányzatosság, kétharmados törvények, privatizáció, szociális piacgazdaság N: Antall József, Göncz Árpád É: 1989. jún. 16., 1989. okt. 23., 1990. márc.
--	---	---

A gazdaság és a társadalom átalakulása a XX. század második felében	A világgazdaság átalakulása a második világháború után. A jóléti társadalom ellentmondásai.	F: centrum, periféria, jóléti társadalom, „dühöngő ifjúság”, hippizmus mozgalom É: 1968
Az informatikai forradalom és a jóléti társadalom kihívásai	A tudományos technikai fejlődés eredményei és ellentmondásai. A jóléti társadalom válságai.	F: informatikai forradalom, húzóágazatok
Globális problémák – természet és társadalom	A globalizáció ellentmondásai. Környezetkárosodás jellemzői és következményei. Az Észak–Dél közötti ellentétek okai, megjelenési formái. A terrorizmus problematikája.	F: globalizáció, globális problémák, klímaváltozás, légszennyezés, ózompajzs, „kistigrisek”, migráció, terrorizmus
Globális problémák – népesedési viszonyok	Népességgrobbanás a történelemben. A XX. századi népességgrobbanás és következményei.	F: népességgrobbanás, élelmezési válság, éhínség, elöregedés, népességfogyás
Az Európai Unió kialakulása és felépítése	Az Európai Gazdasági Közösség létrejöttének okai és fejlődésének jellemzői. Az Európai Közösség bővülése, s ennek következményei.	F: integráció, Európa Tanács, Európai Szén- és Acélközösség, Európai Gazdasági Közösség É: 1949, 1957, 1992
Az Európai Unió intézményrendszere, problémái	Az Európai Unió reformja és további bővítése. Az Európai Unió működése, főbb intézményei. Az együttműködés és az eltérő érdekek az Unióban. Az Európai Unió helye a világgazdaságban.	F: maastrichti szerződés, schengeni megállapodás, euró, Európai Parlament, Bizottságok, Európai Tanács É: 2002. január 1., 2004. május 1. T: a volt keleti tömb országai

A magyar demokrácia működése	A jogállam és a parlamentáris rendszer működésének jellemzői. Az államszervezet felépítése és működése. Az önkormányzati rendszer és a civil szféra.	F: országgyűlés, köztársasági elnök, Alkotmánybíróság, polgármester, szakszervezetek, kamarák É: 1990
Népesedési viszonyok a XX. századi Magyarországon	Demográfiai viszonyok Magyarországon 1945-ig. A népesedési viszonyok az 1950-es és 1970-es években. A népességcsökkenés és az elöregedő társadalom problémái.	F: lakosságcsere egyezmény, Ratkókorszak, GYED, GYES, társadalombiztosítás N: Ratkó Anna É: 1981
Nemzetiségek és etnikumok a XX. századi Magyarországon	Soknemzetiségű Magyarország a XX. század elején. Nemzetiségi viszonyok Trianon és a második világháború után. A nemzetiségek helyzete ma.	F: asszimiláció, nemzeti identitás, kisebbségi önkormányzatok.

A roma társadalom	A romák magyarországi történetének áttekintése. A Kádár-korszak romapolitikája. A hazai romák helyzete (oktatás, lakhatás, munkahely stb.).	F: cigányok – romák, roma holokauszt, diszkrimináció, nomád életmód
A kisebbségbe került magyarság helyzete a XX. században I. Az első világháború utáni helyzet	A trianoni béke etnikai következményei. A nemzetiségek helyzete az utódállamokban.	F: nemzeti kisebbség, homogén nemzetállam, telepítési politika N: Tamási Áron, Koós Károly
A kisebbségbe került magyarság helyzete a XX. században II. A második világháború utáni helyzet és napjaink problémái	A második világháború utáni nemzetiségi sérelmek és az elnyomás formái. A szocializmus nemzetiségi politikája. A határon túli magyarok és az anyaország kapcsolatai.	F: nemzetiségi elnyomás, kollektív büntetés, lakosságcsere, falurombolás, autonómia
Társadalmi változások a XX. századi Magyarországon	Társadalmi változások az első világháború után – a parasztság polgárosodása és a középnéprétegek erősödése. Változások a szocializmus évtizedeiben – jelentős mobilitás, növekvő kiszolgáltatottság. A rendszerváltás társadalmi következményei.	F: társadalmi mobilitás, általános foglalkoztatottság, regionális és szociokulturális munkanélküliség, a rendszerváltás győztesei és vesztesei.